

УДК 342.9

Олександр МІНЬКО

аспірант кафедри конституційного та адміністративного права, Запорізький національний університет, вул. Жуковського, 66, Запоріжжя, Україна, 69600

ORCID: 0009-0005-1583-1055

DOI: 10.32782/LST/2024-2-6

Бібліографічний опис статті: Мінько, О. (2024). Нормативно-правове регулювання забезпечення безпеки публічних інформаційних сервісів в Україні. *Law. State. Technology*, 2, 30–34. doi: 10.32782/LST/2024-2-6

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ПУБЛІЧНИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ СЕРВІСІВ В УКРАЇНІ

Метою наукової статті є визначення особливостей нормативно-правового регулювання забезпечення безпеки публічних інформаційних сервісів в Україні. Визначено, що побудова системи електронного урядування вимагає забезпечення прозорості та відкритості діяльності сучасної держави, яка відображається у доступності інформаційних ресурсів та підзвітності перед громадськістю. Наголошено, що прозорість та доступність інформації є ключовими аспектами для забезпечення реалізації та захисту прав громадян. Встановлено, що забезпечення безпеки публічних інформаційних сервісів стає важливим компонентом механізму національної безпеки. Акцентовано, що належний рівень адміністративно-правового забезпечення публічних інформаційних сервісів функціонально має гарантувати ефективність практичної реалізації прав кожної людини, зокрема, щодо отримання державних чи адміністративних послуг, доступу до публічних відомостей та інших адміністративних актів. Підкреслено, що вирішення проблеми встановлення специфіки адміністративно-правового забезпечення вимог національної безпеки публічних інформаційних сервісів та підвищення ефективності цього механізму є стратегічним завданням розвитку сучасної держави. Обґрунтовано, що створення ефективних заходів з захисту інформації у контексті національної безпеки відображає ключовий аспект управління державою в епоху інформаційних технологій. Підкреслено, що забезпечення цілісності, конфіденційності та доступності державної інформації стає стратегічно важливим завданням для збереження національної безпеки. Зроблено висновок, що врахування принципів безпеки в інформаційному середовищі є важливим для забезпечення функціонування сучасної держави та виконання нею своїх завдань.

Ключові слова: диджиталізація, електронне урядування, інформатизація, кібербезпека, публічний інформаційний сервіс, стандарти.

Oleksandr MINKO

graduate student of the Department of Constitutional and Administrative Law, Zaporizhzhia National University, 66 Zhukovsky str., Zaporizhzhia, Ukraine, 69600

ORCID: 0009-0005-1583-1055

DOI: 10.32782/LST/2024-2-6

To cite this article: Minko, O. (2024). Normatyvno-pravove rehuliuвання zabezpechennia bezpeky publichnykh informatsiinykh servisiv v Ukraini [Normative and legal regulation of security of public information services in Ukraine]. *Law. State. Technology*, 2, 30–34. doi: 10.32782/LST/2024-2-6

NORMATIVE AND LEGAL REGULATION OF SECURITY OF PUBLIC INFORMATION SERVICES IN UKRAINE

The method of scientific statistics is to highlight the peculiarities of legal regulation of the security of public information services in Ukraine. It is stated that the motivation of the electronic order system is to ensure the transparency and transparency of the activities of the current state, as reflected in the availability of information resources and visibility to the population. It is agreed that insight and accessibility of information are key aspects for ensuring the implementation and protection of the rights of citizens. It has been established that the security of public information services is an important component of the national security mechanism. It is emphasized that the proper level of administrative and legal security of public information services can functionally guarantee the effectiveness of the practical implementation of the rights of every person, for the time being, in the absence of powers them and administrative services, access to public records and other administrative acts. It is emphasized

that the urgent problem of establishing the specifics of administrative and legal security will allow for national security of public information services and increasing the effectiveness of this mechanism and strategic management given the development of the current state. It is argued that the creation of effective approaches to information security in the context of national security reflects a key aspect of power management in the era of information technology. It is emphasized that ensuring the integrity, confidentiality and accessibility of government information is a strategically important task for preserving national security. It has been established that the adherence to the principles of security in the information environment is important for ensuring the functioning of the current power and the completion of its tasks.

Key words: *digitalization, electronic order, information, cybersecurity, public information service, standards.*

Постановка проблеми. Побудова системи електронного урядування вимагає забезпечення прозорості та відкритості діяльності сучасної держави, яка відображається у доступності інформаційних ресурсів та підзвітності перед громадськістю. Прозорість та доступність інформації є ключовими аспектами для забезпечення реалізації та захисту прав громадян. Ці принципи також входять до системи гарантій забезпечення суб'єктивних прав особи. Забезпечення безпеки публічних інформаційних сервісів стає важливим компонентом механізму національної безпеки.

Належний рівень адміністративно-правового забезпечення публічних інформаційних сервісів функціонально має гарантувати ефективність практичної реалізації прав кожної людини, зокрема, щодо отримання державних чи адміністративних послуг, доступу до публічних відомостей та інших адміністративних актів.

Вирішення проблеми встановлення специфіки адміністративно-правового забезпечення вимог національної безпеки публічних інформаційних сервісів та підвищення ефективності цього механізму є стратегічним завданням розвитку держави.

Загальнонаціональною стратегічною метою, що активно реалізується в Україні, є створення системи, що дозволяє гарантувати безпеку публічних інформаційних сервісів та одночасно забезпечує прозорість, відкритість та підзвітність перед громадськістю, що сприяє забезпеченню прав та свобод кожного громадянина.

Одним із основоположних документів, що закріпив рух до впровадження принципів інформатизації суспільно-політичного та державного життя, є Декларація принципів «Побудова інформаційного суспільства: глобальна задача в новому тисячолітті», яка була прийнята у 2003 році на Всесвітньому саміті з питань інформаційного суспільства в Женеві, визначила офіційне визнання пріоритетності взаємодії суспільства та держави на засадах прозорості, гласності та публічності обміну офіційними відомостями та результатами діяльності органів влади та самоврядування.

Ця Декларація відображає важливість розвитку інформаційного суспільства і визначала принципи, на яких повинен базуватися цей розвиток. Зокрема, вона акцентує ідею прозорості публічного адміністрування. Прозорість та публічність в обміні інформацією від державних органів були розглянуті як ключові елементи будівництва інформаційного суспільства.

Отже, розбудова інформаційного суспільства, де пріоритетом є забезпечення концепції прозорості публічного адміністрування, є стратегічним завданням сучасної держави. Це означає визнання важливості партнерства та взаємодії між суспільством і державою, а також необхідності відкритості та доступності інформації про діяльність органів влади.

Така стратегічна задача є надзвичайно важливою, особливо в контексті глобальних світових процесів інформатизації, які визначають сучасний розвиток суспільства та економіки (Женевська декларація принципів, 2003). Реалізація та впровадження ідеї розбудови інформаційного суспільства визначається у Женевському плані дій, прийнятому 12 грудня 2003 року (Женевський план дій, 2003).

Стан наукової розробки проблеми. Здійснення наукових розробок, присвячених питанням обігу інформації, в тому числі доступу до публічної інформації чи інформації про стан здійснення діяльності та повноважень органів державної влади та органів місцевого самоврядування в різні часи відбувалось в межах публікацій таких вчених, як І.В. Арістова, Г.В. Кадникова, М.Ю. Віхляєв, Ю.О. Легеза (Легеза, 2022). Питання забезпечення безпеки інформаційного забезпечення розглядались у публікаціях Г.О. Блінової, В.О. Негодченко, О.А. Заярний та ін. Але при цьому питання безпеки інформаційних сервісів та систематизації законодавства розглянуто фрагментарно, що обумовлює актуальність даного дослідження.

Метою наукової статті є визначення особливостей нормативно-правового регулювання забезпечення безпеки публічних інформаційних сервісів в Україні.

Виклад основного матеріалу. Дієвим заходом впровадження концепції інформацій-

ного суспільства є створення дієвих публічних інформаційних сервісів як гарантії дотримання принципів прозорості та відкритості здійснення функцій публічного адміністрування. Саме задача із максимізації соціальних, економічних і екологічних благ інформаційного суспільства має вирішуватися державними органами, які повинні створювати правове, регуляторне і політичне середовище, яке має належний рівень довіри суспільства, прозорості та ефективності здійснення функцій із обміну та доступу до відомостей, що містяться у офіційних базах даних, пов'язані із наданням адміністративних послуг та реалізацією дозвільно-ліцензійних, деліктних та контрольно-наглядових адміністративно-процедурних проваджень (Женевська декларація принципів, 2003). Отже, пріоритетним напрямом розвитку сучасної держави має бути створення таких умов, за яких інформація має бути водночас і публічною.

Загальнонаціональна система інформаційного забезпечення діяльності органів публічного адміністрування має відповідати не лише вимогам прозорості, але і безпечності, що є безумовною складовою системи національної безпеки будь-якої держави світу, в тому числі України. Однак при цьому забезпечення прозорості та інформаційної відкритості органів державної влади та місцевого самоврядування, водночас виникає постає проблема інформаційної національної безпеки.

Отже, починаючи з 2003 року поступово формується система національних стратегічних документів з питань формування безпечного інформаційного суспільно-державного середовища в цілому, і зокрема, у сфері дотримання вимог безпеки у функціонуванні публічних інформаційних сервісів. Зокрема, одним із перших стратегічних документів, реалізація положень якого спрямовувалась на забезпечення ефективності розбудови інформаційного суспільства стала Постанова Кабінету Міністрів України від 16.01.2008 р. № 14, що визначила пріоритетність запровадження ідеї публічного адміністрування на засадах забезпечення розвитку та захисту національної системи публічних інформаційних сервісів (Програма діяльності Кабінету Міністрів України «Український прорив: для людей, а не політиків», 2008).

Створення ефективних заходів з захисту інформації у контексті національної безпеки відображає ключовий аспект управління державою в епоху інформаційних технологій. Забезпечення цілісності, конфіденційності та доступності державної інформації стає стратегічно

важливим завданням для збереження національної безпеки.

Важливим етапом в розвитку заходів з інформаційної безпеки в Україні є прийняття Постанови Кабінету Міністрів України від 16.01.2008 р. № 14. Цей документ визначив пріоритети у запровадженні ідеї публічного адміністрування на засадах розвитку та захисту національної системи публічних інформаційних сервісів. Створення безпечного інформаційного суспільно-державного середовища є необхідною передумовою для ефективного функціонування публічних інформаційних сервісів.

Врахування принципів безпеки в інформаційному середовищі є важливим для забезпечення функціонування сучасної держави та виконання нею своїх завдань. Це також сприяє збереженню балансу між прозорістю та безпекою, що є важливим аспектом для сталого розвитку суспільства в епоху інформаційних технологій. Особливу увагу слід приділяти не лише технічним аспектам захисту інформації, але і розробці стратегій та політик, які сприяють створенню безпечного та довіреного інформаційного середовища для громадян та владних структур.

Забезпечення нормативно-правового регулювання функціонування публічних інформаційних сервісів на законодавчому рівні встановлюється відповідно до змісту таких актів, як: Закон України від 13.01.2011 р. № 2939-VI «Про доступ до публічної інформації» (Про доступ до публічної інформації, 2011), Закон України від 1 червня 2010 року № 2297-VI «Про захист персональних даних» (Про захист персональних даних, 2010), Закон України від 9 січня 2007 року № 537-V «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки» (Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки, 2007). В межах останнього зазначається, що пріоритетним напрямом розвитку та впровадження концепції «good governance».

Законом України від 9 січня 2007 року № 537-V «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007–2015 роки» було визначено побудову системи принципів оприлюднення діяльності органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, а також суб'єктів делегованих повноважень. До системи забезпечення прозорості здійснення діяльності із забезпечення доступу до інформації про стан діяльності органів виконавчої влади та місцевого самоврядування відповідно до змісту Закону України від 9 січня 2007 року № 537-V відно-

сяться засади свободи створення, отримання, використання та розповсюдження інформації; вимоги дотримання неупередженості та комплексного подання інформації; стандарти повноти та своєчасності її оприлюднення; вимоги пропорційності та балансу інтересів приватних та публічних осіб; вимоги дотримання стандартів національної інформаційної безпеки; принципи недопущення незаконного розповсюдження, використання і порушення цілісності інформації.

Триваючою є діяльність із систематизації інформаційного законодавства України. Ідея розробки та прийняття Інформаційного кодексу України видається важливою і актуальною в контексті систематизації інформаційного законодавства. Такий кодекс може стати ключовим документом для організації та регулювання інформаційних процесів у сучасному суспільстві. Нижче вказані деякі переваги та можливі перспективи введення

Інформаційного кодексу. Інформаційний кодекс може об'єднати різні аспекти інформаційного законодавства в єдиний, легко зрозумілий та доступний акт. Систематизація законів дозволить спростити розуміння правил та вимог у галузі інформаційної безпеки та інших аспектів інформаційного суспільства. Розробка Інформаційного кодексу дозволить врахувати сучасні виклики, пов'язані з інформаційною безпекою, цифровою трансформацією та іншими технологічними аспектами. Закріплення актуальних принципів і стандартів у законі сприятиме адаптації до швидкозмінюючого інформаційного середовища. Інформаційний кодекс може визначити та захистити права та свободи громадян у цифровому просторі, забезпечуючи баланс між прозорістю та конфіденційністю. Закріплення правил інформаційного взаємодії, електронного адміністрування та інших аспектів може стимулювати розвиток інформаційного суспільства.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Женевська декларація принципів. Побудова інформаційного суспільства: глобальна задача в новому тисячолітті (Женева, 12 грудня 2003 р.). Асоціація підприємств інформаційних технологій України. URL: <http://apitu.org.ua/wsis/dp>
2. Женевський план дій. Женева, 12 грудня 2003 року. Асоціація підприємств інформаційних технологій України. URL: <http://apitu.org.ua/wsis/dp>
3. Легеца Ю. О. Адміністративно-правове забезпечення безпеки ведення публічних інформаційних сервісів як складова національної безпеки України. *Man and society in the dimensions of socio-cultural transformation: Scientific monograph*. Riga, Latvia: «Baltija Publishing», 2022. 301 p. P. 6–21.
4. Програма діяльності Кабінету Міністрів України «Український прорив: для людей, а не політиків»: Постанова Кабінету Міністрів України від 16.01.2008 р. № 14. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/n14-08/prin>
5. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 р. № 2939-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text>
6. Про захист персональних даних: Закон України від 1 червня 2010 року № 2297-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>
7. Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки: Закон України від 9 січня 2007 року № 537-V. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-16#Text>

REFERENCES:

1. Zhenevska deklaratsiia pryntsyviv. Pobudova informatsiinoho suspilstva: hlobalna zadacha v novomu tysiacholitti [Geneva Declaration of Principles. The need for information security: a global task in the new millennium] (Zheneva, 12 hrudnia 2003 r.). Asotsiatsiia pidprijemstv informatsiinykh tekhnolohii Ukrainy. Retrieved from <http://apitu.org.ua/wsis/dp> [in Ukrainian].
2. Zhenevskyi plan dii [Geneva plan of action]. Zheneva, 12 hrudnia 2003 roku. Asotsiatsiia pidprijemstv informatsiinykh tekhnolohii Ukrainy. Retrieved from <http://apitu.org.ua/wsis/dp> [in Ukrainian].
3. Leheza, Yu.O. (2022) Administratyvno-pravove zabezpechennia bezpeky vedennia publichnykh informatsiinykh servisiv yak skladova natsionalnoi bezpeky Ukrainy [Administrative and legal security for maintaining public information services as warehouses for the national security of Ukraine]. *Man and society in the dimensions of socio-cultural transformation: Scientific monograph*. Riga, Latvia: «Baltija Publishing». 301 p. P. 6–21. [in Ukrainian].
4. Prohrama diialnosti Kabinetu Ministriv Ukrainy «Ukrainskyi proryv: dla liudei, a ne politykiv» [Activity program for the Cabinet of Ministers of Ukraine «Ukrainian Deep: for people, not politicians»]: Postanova

Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 16.01.2008 r. № 14. Retrieved from <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/n14-08/prin> [in Ukrainian].

5. Pro dostup do publichnoi informatsii [About access to public information]: Zakon Ukrainy vid 13.01.2011 r. № 2939-VI. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text> [in Ukrainian].

6. Pro zakhyst personalnykh danykh [About the protection of personal data]: Zakon Ukrainy vid 1 chervnia 2010 roku № 2297-VI. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text> [in Ukrainian].

7. Pro Osnovni zasady rozvytku informatsiinoho suspilstva v Ukraini na 2007-2015 roky [About the main principles for the development of information society in Ukraine for 2007-2015]: Zakon Ukrainy vid 9 sichnia 2007 roku № 537-V. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-16#Text> [in Ukrainian].